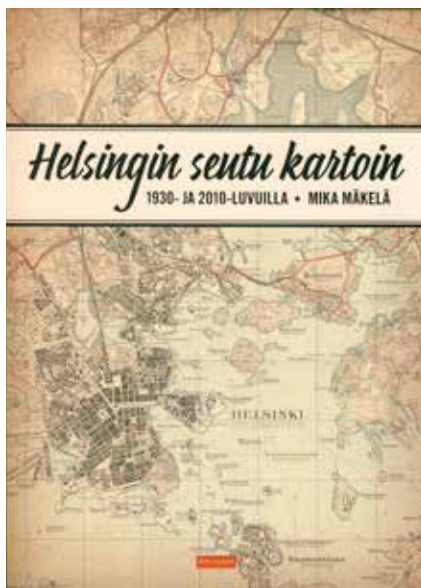

UUSIA JULKAISUJA

KARTTA KOHTAA KANSALAISEN JA KARTTAFRIIKIN

Helsingin seutu kartoin 1930- ja 2010-luvuilla. Kustantaja ja toimitus: AtlasArt Oy. Artikkelit: Mika Mäkelä. ISBN 978-952-5671-47-6. Kirjan saatavuus: Akateeminen kirjakauppa, kirjakaupat, Maanmittauslaitoksen toimipisteet. Ovh: 48 €.

Tämän vuoden Helsingin Kirjamessuilla julkistettu AtlasArtin kustantama ja toimittama *Helsingin seutu kartoin 1930- ja 2010-luvuilla* on nappiin osunut teos. Enpä muista karttakirjaa, jossa yhtä havainnollisesti voi verrata menneen ajan, tässä tapauksessa 1930-luvun maastokarttaa, siis Maanmittauslaitoksen topografista karttaa, ja tämän päivän, siis vuoden 2014 maastotietokannan, peruskarttaa. Kartat ovat vierekkäin samalla aukeamalla ja samassa mittakaavassa, joka on lievä pienennös mittakaavaan 1:25 000 kustakin karttalehden neljänneksestä. Kartografi **Timo Tarkka** on vastannut kartta- ja ilmakuva-aineiston käsittelystä

ja graafikko **Teemu Junkkaala** ulkoasusta.

Kirja on myös oiva esimerkki siitä, mitä hyötyjä syntyy äskettäin käyttöön otetusta kartta- ja ilmakuva-aineistojen avoimesta käyttöoikeudesta. Tieto luo uutta tietoa.

Kartta kohtaa tavallisen tallajan yhtä hyvin kuin karttaharrastajan. Jonkinasteinen karttojen lukutaito on jokaisella kuin uimataito, ja se riittää tälle historialliselle matkalle.

Kullakin kartta-aukeamalla on maantieteilijä ja historioitsija FM **Mika Mäkelän** naseva kuvaus kuntien kehityksestä sekä kartta-aukeamittain juuri tälle kohdalle sattuneet suuret muutokset: moottoritiet, uudet kaupunginosat, teollisuuden ja energiahuollon kehitys jne.

Kirja kattaa pääkaupunkiseudun suunnilleen sillä tavalla kuin se pitäisi päättäjienkin ymmärtää. Siis lännessä Espoo, idässä Helsinki Östersundomiin saakka sekä Siipoon Martinkylään, pohjoisessa mukana ovat Tuusula, Kerava

ja Järvenpää. Tietysti Hyvinkää, Mäntsälä ja Sipoo ja Kirkkonummikin kuuluisivat samaan seutukonaisuuteen, mutta johonkin laajuus oli rajattava.

Kirja on loogisesti koottu alkaen pääkaupunkiseudun yleisestä kehityksestä ja Helsingin alueliitoksista (karttakuvauks!). Alueliitosten kartta on erittäin opettavainen: ilman suuria alueliitoksia ei Helsinki olisi nykyisenlainen ja tämän päivän liitosnahistelut tuntuvat menneen ajan poikajengien tappeleilta Kalliossa. Kalliosta muuten todetaan ja näkyy kartoillakin, kuinka radikaalisti kaupunginosa muuttui 1950–1970-luvuilla, kun työväen asuttamat puutalot purettiin ja korvattiin kerrostaloilla.

Kutakin aluetta tarkastellaan tiiviillä esittelyllä ja mainituin karttakuvain. 2010-luvun kartalle on merkitty numeroin ja tekstissä lyhyesti selostettu juuri tälle alueelle osuneita ja sille ominaisia muutoksia vaikkapa Tarvontien rakentaminen tarpeellisine suokuivatuksineen tai Suvelan rakentaminen. Kertomusta on elävöitetty vanhojen valokuvain

asuntoalueista ja tuolloisesta arkielämästä. Joukossa on myös ilmasta otettuja valokuvia. Kirjan loppuun on koottu Helsingin ilmakuvat vuodelta 1943. Niistäkin on poimittu kiinnostavuuksia, kuten vaikkapa Kellosaaren lentosatama, lentopommitusten vaurioita keskellä sotaa tahi panssarilaiva Väinämöinen puuskuttamassa Santahaminan länsipuolella. Sodan jälkeen laiva myytiin Puna-armeijalle vai liekö kuulunut sotakorvauksiin.

Karttojen ja kuvausten perusteella lukija uppoutuu historia-matkalle kotikulmille tai muutoin kiinnostuksensa paikoille. Tämä tuli testattua jo paluumatkalla kirjamessuilta junassa: esittelin hyvinkääläispariskunnalle kirjaa; mies oli kotoisin Pasilasta ja leikkinyt itäpuolen kallioilla, siellä missä nyt on Virastokeskus, rouva kotoisin Espoosta kerrostalojen alle jääneestä omakotitalosta. Yhteinen historiamatka saatiin vasta alkuun, kun juna jo pysähtyi Järvenpäässä.

Pekka Lehtonen

MAANMITTAUSALAN EDISTÄMISSÄITIÖN APURAHAT 2015

Säätiö tukee apurahoin maanmittausalaan liittyvää yleishyödyllistä tiedotus-, julkaisu ja valistustyötä.

Hakemukset on toimitettava viimeistään 31.1.2015 säätiön asiamiehelle:

Maanmittausalan edistämissäätiö

Otto Pesola

Otaranta 8 C 70, 02150 Espoo

puh. +358 50 561 0073

otto.pesola@aalto.fi